

דרך מצוותיך

שו"ת בהלכה מרבינו

דיני תפילין בפרטות
זמן אמירת ד' פרשיות

שאלה: אימתי הוא זמן אמירת פרשיות קדש והיה כי יביאך, האם דוקא סמוך להנחת תפילין או גם מאוחר יותר, והאם גם יכול לאומרו אחר התפילה, וכן צ"ע כשכבר הוריד תפילין אם יכול לומר פרשיות אלו.

תשובה: נכון לומר מיד, או עכ"פ עם תפילין.

ברכות תפילין ודין אמירת בשכמל"ו

שאלה: בחור שחובש כובע, האם נמליץ לו שלפני שמברך על תפילין של יד, שיוריד הכובע, כדי לצמצם כמה שיותר בהפסק, בין תפילין של יד לשל ראש.

תשובה: א"צ.

יישור הרצועות וכיוון התפילין שיהיה באמצע, אימתי

שאלה: מתי צריך ליישר את הרצועות של ראש (שהשחור יהי' בחוץ) האם לאחר אמירת בשכמל"ו או קודם לכן.

תשובה: הוא בכלל לבישה.

שאלה: המניח תפילין של ראש, מתי יאמר בשכמל"ו, האם מיד שגמר להניח התפילין או רק אחר שיכווין התפילין שיהיו באמצע בין העיניים.

תשובה: טוב שימתין.

האם יש מקור למנהג לחזור לביתו כשהטלית ותפילין עליו

שאלה: מה הטעם שרבינו נוהג לחזור לביתו לאחר שחרית עם הטלית והתפילין.

תשובה: ע"פ הקבלה.

[החלק של הלכה "מביתו לבית כנסת" עם טלית ותפילין הוא מבואר במ"ב בשם המקובלים, וכאן חידש לנו רבינו ע"פ קבלה, שיש ענין גם לחזור "מבית הכנסת לביתו" עם תפילין ודו"ק].

לקפל טלית בקדיש אחר אמירת אמן יש"ר

שאלה: במ"ב (סי' כ"ה סקנ"ו) כתוב שיהיה מלקפל הטלית בזמן אמירת הקדיש הטעם כתוב במ"ב שמאוד צריך להזהר באמירת אמן יהא שמיה רבא וכו', ולכאורה לפי"ז נאמר שאחר שאמר איש"ר, יהיה מותר כבר לקפל טלית, האם באמת הוא כך, או שאסור בכל הקדיש.

תשובה: בכל הקדיש.

דין קניית תפילין מהודרות (ועד כמה צריך להוציא על כך)

שאלה: הצריך לקנות תפילין לבניו, ויש לו ב' אפשרויות או לקנות תפילין, מאוד, מהודרות [בהלכות, ביופי ובכתב], שמחירם גבוה מאוד, או לקנות תפילין קצת פחות מהודרות, במחיר נמוך יותר, אבל הם נחשבות מהודרות, כמה צריך להשקיע כסף בקניית תפילין מהודרות מאוד.

תשובה: ע"י ב"ק ט:.

[וז"ל הגמ' שם: אמר ר' זירא אמר ר' הונא במצוה עד שליש, מאי שליש אילימא וכו', אלא אמר ר' זירא בהידור מצוה עד שליש במצוה, וכתב רש"י שאם מוצא ב' ספרי תורות לקנות, ואחד הדור מחבירו יוסיף שליש הדמים ויקח את ההדור, דתניא (שבת קלג:): זה קלי ואנוהו התנאה לפניו במצוות עשה לך ספר תורה נאה ציציית נאה, עכ"ל רש"י. מבואר בגמ' וברש"י דעל הידור מצוה צריך להוציא עוד שליש בשווי של המצוה, (שלא מהודרת). (דולה ומשקה)

דרך פיקודיך

פנינים על פרשת שבוע

מדוע התחיל ביחיד

והי' עקב תשמעון את המישפטים האלה ושימרתם ועשיתם אותם ושימר ה' אלוקיך את הברית ואת הזוסד אשר נשבע לאבותיך (ז, יב),

צ"ב בתחילת הפסוק איירי בלשון רבים תשמעון, ובסוף הפסוק נאמר בלשון יחיד ושומר מדוע התחיל ביחיד וגמר ברבים.

תשובה: כל ישראל נקראו בלשון יחיד ע"י מכות כ"ג ע"ב.

[גמ': כולהו ישראל קרי להו בלשון יחידי דכתיב ישראל נושע בה'] (אשיחה)

חילוק בצדקה בין יחיד לציבור

על לַבְּכֵם וְעַל נַפְשֵׁכֶם וכו' (י"א י"ח)

פרשה זו "והיה אם שמוע" נאמרה בלשון רבים, ואילו לעיל פרשת ואתחנן (ו' ה') "פרשת שמע" הוא בלשון יחיד, בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך וגו', וטעם לשינוי הלשון איתא בירושלמי (ומובא ברש"י י"א י"ג) דפרשה ראשונה היא אזהרה ליחיד ופרשה זו אזהרה לציבור.

ועל פי זה יש ליישב מדוע לא כתוב כאן בכל מאודכם כמו שלעיל כתוב בכל מאודך.

דהנה 'בכל מאדך' היינו בכל ממונך (ע"י מתני' ריש פרק ט' דברכות), שאדם חייב לתת כל ממונו כדי לקיים את מצוות התורה ולהיזהר מלעבור עליה. ומצינו בהלכות צדקה חילוק בין יחיד לרבים: שהיחיד שיש לו כסף, חייב לדאוג לעני שיהיה לו אוכל וכסות, וציבור שיש להם קופה של צדקה, חייבים לדאוג לו יותר, שיהיה לו כל מחסורו (כגון גם להשיאו אשה).

ולפי זה ניחא, כי בפרשה זו העוסקת בציבור לא כתוב בכל מאודכם, כי הרי כלפי צבור אין חיוב על כל יחיד לתת כל ממונו, אלא כל אחד נותן מעט (וביחוד מצטבר סכום שיש בו לדאוג לכל מחסורו), ואילו כשיש רק יחיד עליו לדאוג לבדו לאוכל וכסות עבור העני.

סיפר רבינו מה ששמע מאביו מרן בעל הקהילות יעקב ז"ע.

בצעירותו היה מרן הסטייפלר דר איזה תקופה בעיר וילנא, ובחצר בית הכנסת הגדול עמדו שם כמה עניים, אשר ביקשו נדבה מכל יהודי. והיה מרן ז"ל מסופק האם יש לו חיוב לתת לכל עני פרוטה לצדקה. הוא ניגש לרשכבה"ג הגאון רבי חיים עוזר גרודזינסקי וצוק"ל, שהשיב לו במעשה:

'פעם' סיפר לו רח"ע, הייתי רב בעיירה קטנה שנקראת אויאי, והייתי אומר שלום לכל איש ברחוב. לאחר מכן נתמנתי לרב בעיר וילנא הגדולה, וראיתי שזה לא שייך, אם אתחיל לומר שלום לכל איש לא אגמור עם זה...

וזה גם התשובה לשאלתכם... סיים הגר"ח ע.

[ולמעשה, ראה בדרך אמונה פ"ז ממתנות עניים ס"ק ח', שאם יש לו מעות חייב לתת לכל עני שמבקש, ואם אין לו אינו חייב ללוות]. (שבענו מטובך)

דבר העורך

יארצייט ל"ו למרנא הקהילות יעקב זיע"א

השבת יחול יארצייט ל"ו למרנא ורבנא רשכבה"ג הקהילות יעקב זצוק"ל, אביו של יבדל"ח רשכבה"ג מרן שליט"א, נביא כמה מעשים על הכבוד וההערכה שרחש מרנא הסטייפלער לבנו מרן רבינו שיבדלחט"א, ע"פ הספר "הסטייפלער", שיו"ל ע"י נכדו הגאון ר' משה ברזם שליט"א, ונביא כאן כמה סיפורים שסיפר,

אביו מלמדו תורה

סיפר מרן הסטייפלער, שבילדותו של רבינו, היה לומד איתו בכל ליל שבת מסכת פסחים פרק "כל שעה" ורבינו ידע את הפרק כ"כ טוב, שיכל לפלפל בו עם רבנים גדולים.

כך סיפר שהחזו"א היה יושב אז לצידם ומקשיב ללימודם, ומידי פעם היה מעיר הערותיו, ודוגמא הביא הסטייפלר, בענותנותו, שהעיר החזו"א כי בגמ' הלאה נראה שלא כפי שביאר...

עוד סיפר כי בשנים עברו היה בנו (רבינו שליט"א) הולך ברחוב, ובידו ספר פתוח לעיין בו בלכתו בדרך.

אב על בנו: "הכל צריכין למרי חטיא"

עד ראייה סיפר אודות קשר כבוד שראה בין הסטייפלר לבנו, כי פעם ישב ולמד עם רבינו ולפתע עלה אליהם הסטייפלר. שהיה שקוע אז בסוגיית אשם תלוי ונזקק למקורות לחקירות שלו, הוא נכנס לרבינו ואמר לו אני צריך לחקירה הזו ראייה מאיזה מקור תביא לי ראייה מתוך הבקיאיות שלך הוא הרגיש בנפשו שצריך להיות כתוב משהו בעניין אבל לא ישירות.

רבינו הרחרר מעט, והביא לו ראייה. אך הסטייפלר סירב לקבלה, כיוון שכך, הביא לו רבינו ראייה אחרת, ראייה ממש נפלאה. אני זוכר עד היום את פניו הקורנות של הסטייפלר, הוא נהנה הנאה עצומה ולפתע הכריז בחדווה והתלהבות: "הכל צריכין למרי חטיא" (תרגום: כולם צריכים לבעל החיטים. והנמשל שצריכים את מי שיודע את התורה).

דרך הפשט עדיף

פעם שאל ותירץ בן תורה אחד קושיה בפני הסטייפלר, ואחרי כן בנו יבדל"ח מרן רבינו אמר תירוץ פשוט על קושיה זו, אמר מרן הסטייפלער זיע"א בהנאה - כל כמה דפשיט איניש דעתיה טפי מעלי, נ.א.ה. - כל כמה שאדם דעתו פשוטה, יותר מעולה]

אשרי העם שרבינו מנהיגו

מהנעשה והנשמע בקודש פנימה בשבוע האחרון

- ביום רביעי שעבר נערך בקודש פנימה מעמד הודאה בראשות רבינו לרגל הוצאת הספר שו"ת שיח חיים על ידי החתן הרב חיים מלין נ"ו ובו מאות תשובות בהלכה ובאגדה מרבן של ישראל, במעמד השתתף עוד הגאון ר' גמליאל הכהן רבינוביץ מחבר ספר "גם אני אודך" ועוד, רבינו עיין ארוכות בספר וברך בחום את המחבר, בסיום המעמד הגאון ר' גמליאל הכהן רבינוביץ הביא לרבינו את כרך החדש מהספר גם אני אודך שהוציא יחד עם הגאון ר' משה חליווה מרבני המערכת, רבינו בעיין בספר וברכו בחום.

- בערב שבת קודש טו באב, נערך בקודש פנימה בראשות רבן של ישראל, מעמד תפילה על התורמים לארגון רנה של תורה, למען מעוכבי זיווג, במעמד השתתפו עוד, בנו חביבו הגאון ר' יצחק שאול קניבסקי, הגאון ר' בנימין פינקל הגאון ר' צבי יהודה אדלשטיין, בן מרן הגר"י זצוק"ל, ואמרו את פרקי התהילים לעת זו כפי שהורה רבינו שליט"א. לאחר 'מי שבירך' לזכות כל התורמים שיזכו לישועה, נטל רבינו שליט"א את דפי שמות המבקשים ובירך שכולם ייראו ישועה בקרוב,

- כמידי שנה, לרגל ט"ו באב הביאו לרבינו אתרוגים מהודרים. כמסורת אביו מרנא הסטייפלער זיע"א, כיון שזה יום שמחה. רבינו ביקש כי יניחו למשמר את האתרוג עד לחג הסוכות במקום משתמר, והודה לבעל הפרדסים ששלחו את האתרוגים, וברכם בהצלחה רבה.

- רבן של ישראל שלח ע"י שד"ר ר"ע ב"ב הרב ר' אברהם רובינשטיין למסור לחקלאי עמית אבוטבול את ספרו "דרך אמונה" עם הקדשה מיוחדת בכתב יד קודשו, לאחר שהחליט לשמור השנה שמיטה לראשונה בזכות 'קרן השביעית'

-תלמידי מכינה לשיבה דרכי חיים שע"י חסידות צאנז, נכנסו השבוע להבחן מרבן של ישראל על כל מסכת סוכה, בסיום המבחן זכו התלמידים להתברך בפרטיות מרבינו.

מעו"ב תמונות - צילום שוקי לרר

ברכת מזל טוב שלוחה לרבן של ישראל שליט"א לרגל הכנס השבוע נינו לעול תורה ומצוות, נכד לבנו הגאון ר' שלמה קניבסקי ראש ישיבת קרית מלך, בן לנכדו הרח"ג ר' יצחק, חתן הבר מצווה הבה"ח יעקב ישראל נ"ו

לע"נ רשכבה"ג מרנא ורבנא
הגה"ק רבינו יעקב ישראל ב"ר חיים פריץ קניבסקי זיע"א
נלב"ע ביום המר והנמחר כ"ג תמוז תשמ"ה

ניתן לתרום בקופת "דרך אמונה" למרגלות בית רבינו
או בפלאפון - 052-760-6474

יו"ל ע"י קו דרך אמונה: 0799-211-666
לקבלת הגיליון במייל: a0799211666@gmail.com
הגיליון יו"ל בסיוע עמותת "נעשה אדם" ע.ר. 580652063